ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း
ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်

အခန်း၆ -

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထုကိုဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း

၆-၁။

ရည်ရွယ်ချက်များ

ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံရာတွင်

1. ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ လူထုနှင့်ဆက်သွယ်ပြောဆိုသည့် အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို နားလည်ရန်
2. လူတစ်ဦးချင်းစီအလိုက် ထိရောက်သောဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းလမ်းများကို လက်တွေ့သိရှိသင်ယူရန်
3. ရပ်ကွက်/ကျေးရွာရှိလူထုနှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းဗျူဟာကို ဓာတ်လမ်းဥပမာ(၃)မျိုးဖြင့် လေ့ကျင့်ရန်
4. ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးဖြစ်ပေါ်သော နောက်ဆက်တွဲကျန်းမာရေးပြဿနာများ(AEFI) အတွက် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ဆက်သွယ်ပြောကြားရာတွင် ကာကွယ်ဆေးထိုးသူ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုသိရှိရန်

၆-၂။ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံခြင်းတွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍများ

၁။ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများသည် **ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးကို စောစီးစွာလက်ခံရရှိသူများ** ဖြစ်သည်။

၂။ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးကို ပြည်သူလူထုအား ထိုးပေးရသည့်အခါ **ကာကွယ်ဆေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အဓိကသတင်းစကားများကို မျှဝေရှင်းပြရမည့်သူများ**လည်း ဖြစ်သည်။

၃။ **ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေး ထိုးရန်အတွက် ထောက်ခံအားပေးသူများ** အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်မည်။

၄။ ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီး ဖြစ်ပေါ်သော **နောက်ဆက်တွဲ ကျန်းမာရေးပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်ပါက ပြည်သူလူထုအားကိုယ်စားပြု၍ ကျန်းမာရေးစနစ်အကြား ပေါင်းကူးဆောင်ရွက်ပေးနိုင်**သည်။

သို့မှသာ ၎င်းတို့လုပ်ငန်းခွင်တွင် လူနာအများနှင့်နေ့စဉ်ထိတွေ့နေရသောကြောင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်နိုင်မှုအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးနိုင်မည်။ ဆက်လက်ပြီး ၎င်းတို့၏ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ကာကွယ်ဆေးထိုးအပြီး ကိုယ်တိုင်ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံခြင်း အတွေ့အကြုံကိုမျှဝေပေးကာ ပြည်သူလူထုမှ တန်ဖိုးထားအားကိုးရသည့် ယုံကြည်စိတ်ချရသောသတင်းအရင်းအမြစ် အဖြစ်ဆောင်ရွက်မည်။

၆-၃။ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးအပေါ်တွင် ပြည်သူလူထုစိတ်ချယုံကြည်မှုကို မည်ကဲ့သို့တည်ဆောက်နိုင်မည်နည်း

(၁) ကောင်းမွန်သော ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းလမ်းများ

ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ကောင်းမွန်သောဆက်သွယ်ပြောဆိုဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ လူထုများအကြား လေးစားမှုနှင့် ယုံကြည်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ရေရှည်ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်။

- ရပ်ကွက်/ကျေးရွာလူအုပ်စုများ၏ **အတွေ့အကြုံများနှင့် အမြင်ရှုထောင့်များကို ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်စေရန်** မေးခွန်းများမေးမြန်းစူးစမ်း၍ ပြန်လည်နားထောင်ခြင်းပြုလုပ်ပါ။
- ကာကွယ်ဆေးကို **ဘယ်လိုလူအုပ်စုတွေကရရှိမလဲ၊ မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ကြောင့်ရရှိမလဲနှင့် မည်သည့်နေရာတွင်ရရှိမလဲ**စတဲ့ ရိုးရှင်းပြီးလက်တွေ့ကျသော သတင်းအချက်အလက်များ ပြင်ဆင်ပါ။
- ပြည်သူလူထုမှ **မေးမြန်းလာသည့်မေးခွန်းများနှင့်စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို** ယုံကြည်မှုပိုမိုတည်ဆောက်၍ ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်သော ပြည်သူလူထုမှငြင်းဆိုနိုင်မှုများလျှော့ချရန်အတွက် **ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ဖြင့်တုန့်ပြန်ပြောဆိုပါ။**
- ဒေသအလိုက်စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြု၍ **ဓလေ့ထုံးတမ်းများ နှင့်ယဉ်ကျေးမှုများကို လေးစားသမှုရှိကြောင်း ပြသပါ။**

ထိရောက်သောဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းလမ်းများ

၁. ဆွေးနွေးမှု မစတင်မီ
တစ်ဦးချင်းစီကို
သီးသန့်အချိန်ပေးမေးမြန်းရန်
အချိန်ပိုစီစဉ်ထားပါ

၂. ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံရမည့်သူ ရောက်ရှိလာချိန်
နွေးထွေးစွာကြိုဆိုပြီး
မပျက်မကွက်လာရောက်ခြင်းအတွက်
ချီးကျူးပါ

၃. ဆွေးနွေးသည့်စုရပ်နေရာတွင်
ဆေးထိုးမည့်သူများ၏
ထင်မြင်ယူဆချက်များနှင့်
ခံစားချက်များထုတ်ဖော်ပြောဆို
အောင်အားပေးပါ

၄. ဆွေးနွေးသည့်စုရပ်နေရာတွင်
ဆေးထိုးမည့်သူများအား
စိတ်ဝင်တစားရှိကြောင်း
လေးစားသမှုရှိကြောင်းပေါ်လွင်အောင်
ပြောကြားသည်များကို နားစိုက်ထောင်ပါ

၅. ဆွေးနွေးသည့်စုရပ်နေရာတွင်
ဆေးထိုးမည့်သူများ၏
စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို
ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ဖြင့်
နားထောင်အသိအမှတ်ပြုပါ

၆. ဆွေးနွေးသည့်စုရပ်နေရာတွင်
ပြောကြားဆွေးနွေးသည်များကို
ကာကွယ်ဆေးထိုးမည့်သူက
သေချာနားလည်သဘောပေါက်မှုကို
သေချာစေရန်
မေးခွန်းများမေးမြန်းပေးပါ

၇. ဆွေးနွေးမှုအပြီးတွင်
ဆွေးနွေးချက်များကို
အကျဉ်းချုံးရှင်းပြပြီး ကာကွယ်ဆေးကို
မပျက်မကွက်လာရောက်ထိုးနှံရန်
ကတိကဝတ်တောင်းခံပါ

(၂) ကာကွယ်ဆေးရယူရန်တွန့်ဆုတ်ခြင်းကို သိရှိနားလည်၍ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ခြင်း

ပြည်သူလူထု၏ကာကွယ်ဆေးလက်ခံရယူခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအမျိုးအစား(၅)မျိုးကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ကာကွယ်ဆေးရယူရန်တွန့်ဆုတ်ခြင်း

ကာကွယ်ဆေးအားလုံးကိုလက်ခံခြင်း	ကာကွယ်ဆေးကိုလက်ခံသည်၊ သို့သော်လည်း သေချာခြင်းမရှိပါ။	အချို့ကာကွယ်ဆေးကိုလက်ခံသည်၊ အချို့ကာကွယ်ဆေးများကို ပုံမှန်ထိုးနှံရန်တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ ငြင်းဆန်ခြင်း	ကာကွယ်ဆေးကို ငြင်းဆန်သည်၊ သို့သော်လည်းမသေချာပါ	ကာကွယ်ဆေးအားလုံးကို ငြင်းဆန်ခြင်း

အပြုသဘောဆောင်သော အားပေးတိုက်တွန်းမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း-

o "ကာကွယ်ဆေးကို မပျက်မကွက်လာရောက်ထိုးနှံတာ သိပ်ကောင်းတဲ့လုပ်ရပ်ပဲ၊ ချီးကျူးပါတယ်" စသဖြင့် အားပေးစကားများဆိုနိုင်သည်။

မရှင်းလင်းသည့်အချက်များနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်စေရန် ဆွေးနွေးခြင်း-

O "အဲဒီစိုးရိမ်ပူပန်တဲ့အချက်/ မရှင်းလင်းတဲ့အချက်ကို ဆွေးနွေးပေးချင်ပါတယ်။ ပိုပြီးနားလည်သဘောပေါက်နိုင်ဖို့အတွက် နောက်ထပ်ပိုပြီးပြောပြပေးနိုင်မလား"ဟု ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ဖြင့် တုံ့ပြန်ဆွေးနွေးပါ။

ကာကွယ်ဆေးထိုးမည့်သူ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများအပေါ်အာရုံစူးစိုက်ပါ-

o လေးစားမှုကို ပြသပါ၊ ငြင်းခုံကန့်ကွက်ခြင်းမပြုပါနှင့်။ ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် အခြားလူများ၊ လူအုပ်စုအဖွဲ့ဝင်များ (ဥပမာ - ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးသူများ၊ ရပ်ကွက်ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ စသဖြင့်) ဆီသို့ ဆွေးနွေးအကြံဉာဏ်ယူနိုင်အောင် ညွှန်ပြပေးပါ။

(၂) ကာကွယ်ဆေးရယူရန်တွန့်ဆုတ်ခြင်းကို သိရှိနားလည်၍ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ခြင်း

ဥပမာများ -

ကာကွယ်ဆေးထိုးတာ ကျွန်ုပ်အတွက် ကောင်းတယ်ဆိုတာကိုသိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးတွေကို စိုးရိမ်မိပါတယ်။

→ "သင့်ကျန်းမာရေးအတွက် အကောင်းဆုံးရွေး ချယ်လိုမယ်လို့ နားလည်သဘောပေါက်ပါတယ်။ဘယ်လို ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီးစိုးရိမ်ပူပန်တာပါလဲ။

ကာကွယ်ဆေးထိုးသင့် မထိုးသင့် မဆုံးဖြတ်တတ်ဘူး။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာခေါင်းဆောင်က ကာကွယ်ဆေး မထိုးရဘူးလို့ ကန့်ကွက်နေတယ်။

→ "ရပ်ကွက်/ကျေးရွာခေါင်းဆောင်က ကာကွယ်ဆေး မထိုးရဘူးလို့ ကန့်ကွက်နေတာဘာ့ကြောင့်ပါလဲ။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာခေါင်းဆောင်က ကန့်ကွက်နေလို့ မထိုးဘဲနေမှာလား။"

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကောလာဟလတွေကို အင်တာနက်စာမျက်နှာသတင်း တွေမှာ ဖတ်ရပါတယ်။ ဘယ်သတင်းကို ယုံကြည်ရမလဲဆိုတာ မသိတော့ပါဘူး။

→ "လူမှုကွန်ယက်နဲ့အင်တာနက်စာမျက်နှာတွေဟာ သတင်းအမှားတွေကို တစ်မဟုတ်ချင်း ပျံ့နှံ့လွယ်ပါတယ်။ လူမှုကွန်ယက်မှာတွေ့တိုင်းမယုံကြည်သင့်ပါဘူး။ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ နောက်ဆုံးရသတင်းတွေ ရရှိဖို့ဆိုရင် စိတ်ချယုံကြည်ရတဲ့သတင်းအရင်းအမြစ်ဖြစ်တဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လူမှုကွန်ယက်စာမျက်နှာဖြစ်တဲ့ https://www.facebook.com/MinistryOfHealthAndSportsMyanmar မှာသွားရောက်ဖတ်ရှုပါ။ မသေချာတာတွေ၊ မေးခွန်းတွေမေးချင်တာရှိရင်လည်း မေးပါ၊ သိသလောက်ဖြေကြားပေးပါမယ်။"

(၃) ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းစကားများကို လိုအပ်ချက်နှင့်အံဝင် ခွင်ကျဖြစ်စေရန် မည်ကဲ့သို့ပြင်ဆင်ပြောဆိုမည်နည်း။

ဦးစားပေးအုပ်စုများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများကို ဆွေးနွေးပြောကြားပေးခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ဆေးအပေါ် ယုံကြည်ကိုးစားမှုပိုလာစေနိုင်သည်။

WHO SAGE roadmap: https://www.who.int/docs/default-source/immunization/sage/covid/sage-prioritization-roadmap-covid19-vaccines.pdf

ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါကူးစက်နိုင်ချေ အန္တရာယ်ပိုမိုများသော လူအုပ်စုများ	အကြံပြုသည့်အဓိကသတင်းစကားများ
ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ	ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးသည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို လုပ်ငန်းတာဝန်များလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း ရောဂါကူးစက်ခံရမှုမှကာကွယ်တားဆီးပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံထားခြင်းအားဖြင့် သင်ပြုစုကုသပေးရသည့် လူနာများ၊ သင့်မိသားစုဝင်များ၊ အိမ်နီးနားချင်းများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိပြည်သူလူထုကို ရောဂါကူးစက်နိုင်မှုအန္တရာယ်မှလျှော့ချပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လည်း ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် အသက်ကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်များ	ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါသည် အသက်အရွယ်ကြီးသူများကို ကူးစက်ပါက ရောဂါပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်ပြီး အသက်အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည်။ ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးထားပါက ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါဖြစ်ပွားမှု၊ ပြင်းထန်စွာနာမကျန်းဖြစ်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

(၃) ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းစကားများကို လိုအပ်ချက်နှင့်အံ့ဝင် ခွင်ကျဖြစ်စေရန် မည်ကဲ့သို့ပြင်ဆင်ပြောဆိုမည်နည်း။

ဦးစားပေးအုပ်စုများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများကို ဆွေးနွေးပြောကြားပေးခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ဆေးအပေါ် ယုံကြည်ကိုးစားမှုပိုလာစေနိုင်သည်။

WHO SAGE roadmap: https://www.who.int/docs/default-source/immunization/sage/covid/sage-prioritization-roadmap-covid19-vaccines.pdf

ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါကူးစက်နိုင်ချေ အန္တရာယ်ပိုမိုများသော လူအုပ်စုများ	အကြံပြုသည့်အဓိကသတင်းစကားများ
နာတာရှည်ရောဂါရှိသူများ	ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါသည် နာတာရှည်ရောဂါရှိသူများကို ကူးစက်ပါက ရောဂါပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်ပြီး အသက်အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည်။ ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးထားပါက ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါဖြစ်ပွားမှု၊ ပြင်းထန်စွာနာမကျန်းဖြစ်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။
အခြားအရေးကြီး ဝန်ဆောင်မှုပေးရသည့် ဝန်ထမ်းများ (ဥပမာ- ကျောင်းဆရာ/ဆရာမများ၊ ကုန်တင်ယာဉ်မောင်းများ၊စားနပ်ရိက္ခာရရှိအောင်ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၊ သန့်ရှင်းရေးဝန်ထမ်းများစသည်ဖြင့်)	အခြားအရေးကြီး ဝန်ဆောင်မှုပေးရသည့်ဝန်ထမ်းများသည် နေ့စဉ်ပုံမှန်လုပ်ငန်းများတွင် အခြားလူအများနှင့် မလွှဲမရှောင်သာ ထိတွေ့ဆက်ဆံနေရမည်ဖြစ်သဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးသည် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါထိတွေ့ကူးစက်နိုင်မှုအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်တားဆီးပေးနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

(၄) ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းဗျူဟာများ

ရပ်ကွက်/ကျေးရွာရှိလူထုနှင့်
ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းဗျူဟာများကို
လေ့ကျင့်နိုင်ရန်အတွက်
ဇာတ်လမ်းဥပမာ(၃)မျိုးဖြင့်
ဖော်ပြပြင်ဆင်ထားပါသည်။

ဥပမာ (၁) - ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါကူးစက်နိုင်ချေ အန္တရာယ်ပိုမိုများသောလူအုပ်စုများ

မဝင်းသည် အသက်(၃၈)နှစ်ရှိပြီး
သူမ၏လသားအရွယ်ကလေးအတွက်
ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်
ကျန်းမာရေးဌာနတွင်ရောက်ရှိနေပါသည်။ သူမသည်
အဝလွန်သူ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး
ဆီးချိုရောဂါခံစားနေရသူလည်းဖြစ်ပါသည်။
သူမသည် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ် ဆေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍
မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း၊ ထိုးလိုကြောင်းပြောကြားခြင်း
တစ်စုံတစ်ရာမပြုပါ။

မဝင်းသည် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးရန်အတွက် ဦးစားပေးအုပ်စုထဲဝင်သောသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသလား? မဝင်းကဲ့သို့သောလူအုပ်စုမျိုးကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတစ်ဦးအနေနှင့် သင်ဘာပြောမလဲ?

- အဝလွန်ပြီး ဆီးချိုရောဂါခံစားနေရသောသူဖြစ်သောကြောင့် ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါကူးစက်နိုင်ချေ အန္တရာယ်ပိုမိုများသောလူအုပ်စုထဲတွင်ပါဝင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးအရေအတွက်ရရှိတဲ့အပေါ်မူတည်ပြီးတော့ ဦးစားပေးရွေးချယ်တဲ့အခါမှာ သူမအလှည့်ကိုရောက်ဖို့အတွက် စောင့်ဆိုင်းရမယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရောဂါအခံရှိတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးရောဂါမှတ်တမ်းအတိအကျရရှိရန်အခက်အခဲတွေရှိနေသေးတာကြောင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးဖို့ ကိုယ့်အလှည့်ရောက်ရန် စောင့်ဆိုင်းရဦးမှာဖြစ်တယ်။
- ပိုပြီးအသက်အန္တရာယ်ရှိတဲ့လူအုပ်စုတွေ (အသက်အရွယ်ကြီးတဲ့သူတွေ)စတဲ့ လူအုပ်စုတွေကို ပထမဦးစားပေးအနေနဲ့ ထိုးနှံပေးမှာဖြစ်တယ်။
- ကာကွယ်ဆေးမထိုးနိုင်သေးခင်ကာလမှာတော့ ကိုယ်ကအန္တရာယ်ရှိတဲ့လူအုပ်စုထဲပါတာကြောင့် အခြားလူများထက်ကို ပိုပြီး ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ရေးနည်းလမ်းများကို လိုက်နာရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အကယ်လို့ ကာကွယ်ဆေးထိုးရမယ့်လူအုပ်စုစာရင်းထဲပါဝင်ပြီဆိုရင်တော့ ကာကွယ်ဆေးထိုးနိုင်ဖို့ ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားသွားပါမယ်။

(၄) ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းဗျူဟာများ

ဥပမာ (၂) - သတင်းအမှားများကြောင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးရန်တွန့်ဆုတ်နေသူများ

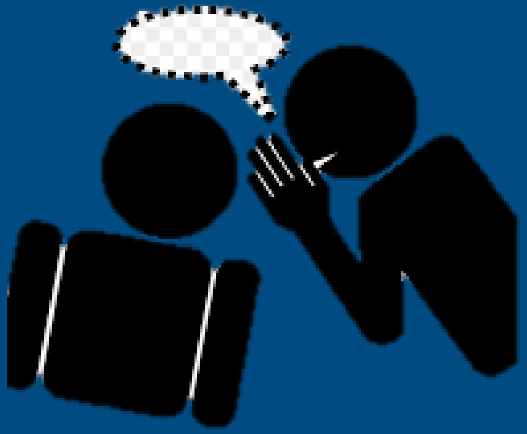

မယုသည် အသက်(၂၅)နှစ်ရှိပြီး ကိုဗစ်-၁၉ကူးစက်နိုင်သည့်အန္တရာယ်မြင့်မားသောနယ်မြေဒေသတွင် သူနာပြုအကူအဖြစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူဖြစ်သည်။ သူမသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးရရှိမည့်ဦးစားပေးအုပ်စုတွင်ပါဝင်သော်လည်း ထိုးနှံရန်ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ မေးမြန်းခဲ့သောအခါ မယုက "၎င်းကာကွယ်ဆေးက ဆေးမတည့်တာတွေ ဖြစ်စေနိုင်တယ်လို့ ကျွန်မဖတ်ရှုရပါတယ်။ အဲဒီအချက်က မှန်ပါသလား။ ကာကွယ်ဆေးက စိတ်ချယုံကြည်ရရဲ့လား။"

မယုသည် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးရန်အတွက် ဦးစားပေးအုပ်စုထဲဝင်သောသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသလား? မယုကဲ့သို့သောလူမျိုးကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတစ်ဦးအနေနဲ့ သင်ဘာပြောမလဲ?

- မယုသည် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးရန်အတွက် ဦးစားပေးအုပ်စုထဲတွင်ပါဝင်သောသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။
- သတင်းအမှား ဘယ်ကရရှိသလဲဆိုတာကို မေးမြန်းဖော်ထုတ်ပါ။ ထို့နောက် ၎င်းကို ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၏ အရေးကြီးခြင်းနှင့် လိုအပ်ချက်ကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် ရှင်းပြပြောဆိုပါ။
- ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် နောက်ဆက်တွဲဖြစ်လာနိုင်သည့်အန္တရာယ်များကို ရှင်းလင်းပြောပြပါ။ ကာကွယ်ဆေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထင်မြင်ယူဆချက်များနှင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးလိုသည့်အခြေအနေများကို မေးမြန်းပြီး ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ဖြင့် နားထောင်ပါ၊ တုံ့ပြန်ဖြေကြားပါ။
- အကယ်၍ ကာယကံရှင်၏ သဘောတူညီလက်ခံချက်ရရှိပြီး နောက်ထပ်မေးစရာမေးခွန်းများ(သို့မဟုတ်)စိုးရိမ်ပူပန်မနေသည့်အချက်များ မရှိတော့ပါက ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံနိုင်ပြီဖြစ်သည်။
- အကယ်၍ထိုသူက ဆက်လက်ကာ ကာကွယ်ဆေးထိုးရန်တွန့်ဆုတ်နေခဲ့လျှင် ၎င်း၏စိတ်ခံစားချက်ကို လေးစားသမှုပြသပြီး ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပါတ်သက်ပြီး အဓိကသိထားသင့်သည့် အချက်များကို ပြောပြပြီး ကာကွယ်ဆေးထိုးဖို့ အချိန်ပေးစဉ်းစားရန် အားပေးတိုက်တွန်းပါ။

(၄) ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းဗျူဟာများ

ဥပမာ (၃) - ဦးစားပေးအုပ်စုတွင် မပါဝင်သောသူများ

မနီလာသည်
အသက်(၂၈)နှစ်အရွယ်အမျိုးသမီးဖြစ်ပြီး
သူမ၏ကလေးငယ်ကို ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးပေးရန်
ခေါ်ဆောင်လာသည်။
ကလေးငယ်ကိုကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရင်း
သူမအတွက်လည်း ကိုဗစ်-၁၉
ကာကွယ်ဆေးရယူလိုကြောင်း ပြောကြားပါသည်။

မနီလာသည် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးရရန်အတွက် ဦးစားပေးလူအုပ်စုထဲ ပါပါသလား။ မနီလာကဲ့သို့သောလူမျိုးကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတစ်ဦးအနေနဲ့ ဘယ်လိုပြောသင့်သလဲ?

- မနီလာသည် ကိုဗစ်-၁၉ကာကွယ်ဆေးရရန်အတွက် ဦးစားပေးလူအုပ်စုထဲ မပါဝင်ပါ။
- သူမကိုယ်တိုင်နှင့် သူမမိသားစုကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်အတွက် စိတ်ဝင်စားမှုရှိသည့်အတွက် အသိအမှတ်ပြုကြောင်းနှင့် ကြိုဆိုကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောကြားပါ။
- လက်ရှိလမ်းညွှန်ချက်များတွင် သူမကဲ့သို့သော လူအုပ်စုသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးရရှိသင့်သည့်ဦးစားပေးလူအုပ်စုများထဲတွင် မပါဝင်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောပြပါ။ သူမကာကွယ်ဆေးမရရှိသော်လည်း ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါကူးစက်ခံရလျှင် အသက်အန္တရာယ်ရှိသည့် အသက်အရွယ်ကြီးသူများကို ဦးစားပေးလိုက်ရသည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်သင့်ကြောင်းပြောပါ။
- သင်က ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါကူးစက်ခံရနိုင်သော်လည်း ရောဂါဆိုးရွားပြင်းထန်နိုင်သည့် လူအုပ်စုထဲတွင် မပါသောကြောင့် ကာကွယ်ဆေးအကန့်အသတ်သာရသေးသည့်အချိန်တွင် ယခုကာကွယ်ဆေးထိုးသည့်စာရင်းထဲတွင် မပါဝင်သေးတာဖြစ်သည်။
- သို့သော်လည်း ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တားဆီးရေးနည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သေချာစွာလိုက်နာရ အသိပေးပြောကြားပါ။
- အကယ်၍ နောက်ထပ်ကာကွယ်ဆေးများရလာပါက မိမိအလှည့်ရောက်လာမှာပါဟု ပြောပြပါ။

၆-၄။ အရေးကြီးအခြေအနေကိစ္စရပ်များကိုဆက်သွယ်ပြောကြားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးနောက်ဆက်တွဲကျန်းမာရေးပြဿနာများ (AEFI)တွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏အခန်းကဏ္ဍ

- သင်၏နယ်မြေဒေသအတွက် မည်သူကကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်သည့် AEFIဖြစ်ပွားမှုတွင် **အဓိကတာဝန်ခံဆောင်ရွက်သူ(AEFI focal point)** ဖြစ်သည်ကို သိရှိထားအောင်လုပ်ပါ။
- ပြည်သူလူထုများကို **ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါမှကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း**ကို သေချာစွာသိအောင် ရှင်းပြပြောဆိုပါ။
    - ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံပေးရသည့်အကြောင်းရင်းများ၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၏အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကာကွယ်ဆေး၏ဘေးကင်းစိတ်ချရမှု၊ သာမန်ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများနှင့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများဖြစ်လျှင် မည်သို့ပြုစုကုသရမည်များကို အသေးစိတ်ရှင်းပြပါ။

၆-၄။ အရေးကြီးအခြေအနေကိစ္စရပ်များကိုဆက်သွယ်ပြောကြားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီး နောက်ဆက်တွဲကျန်းမာရေးပြဿနာများ (AEFI)တွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏အခန်းကဏ္ဍ

အကယ်၍ မကြာသေးမီက ကာကွယ်ဆေးထိုးခဲ့သောလူတစ်ဦးသည် **ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးနောက်ပိုင်းတွင် အပြင်းအထန်နေမကောင်းသောအခြေအနေသို့ ရောက်ရှိ**သွားခဲ့လျှင်

- **ချက်ချင်းနှောင့်နှေးခြင်းမရှိဘဲ ပြုစုကုသမှုဆောင်ရွက်ပါ။** လိုအပ်ပါက သင့်လျော်သောကျန်းမာရေးဌာနသို့ **အမြန်ညွှန်းပို့ပါ။**
- သင်၏ကြီးကြပ်သူနှင့်/သို့မဟုတ် AEFI focal pointထံ ချက်ချင်း တစ်ပြိုင်နက် (တယ်လီဖုန်းဖြင့်) **အကြောင်းကြားပါ။**
- ဖြစ်စဥ်၏(၂၄)နာရီအတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေး **AEFI သတင်းပို့ပုံစံ**ကို ပြည့်စုံစွာဖြည့်စွက်ပါ။

၆-၄။ အရေးကြီးအခြေအနေကိစ္စရပ်များကိုဆက်သွယ်ပြောကြားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီး နောက်ဆက်တွဲကျန်းမာရေးပြဿနာများ (AEFI)တွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏အခန်းကဏ္ဍ

ကာကွယ်ဆေးထိုးသူတစ်ဦးအနေဖြင့် အကယ်၍သတင်းမီဒီယာများက သင့်ကိုချဉ်းကပ်ခဲ့လျှင်

- ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးနောက်တွင်ပြင်းထန်သောနေမကောင်းဖြစ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ **အတိအကျမသိရှိသဖြင့် ပြောကြားခြင်း မပြုသင့်ပါ။**
- မသေချာသေးသောအခြေအနေဖြစ်သဖြင့် မပြောကြားနိုင်သေးသည့်အနေအထားကို **သတင်းမီဒီယာများကို ပွင့်လင်းစွာပြောပြပါ။**
- AEFI ဖြစ်ပွားမှု လက်ရှိနောက်ဆုံးအခြေအနေနှင့် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုသိရှိသော **AEFI focal point ထံသို့ သတင်းမီဒီယာများကဆက်သွယ်ရန် ညွှန်းပေးပါ။**

၆-၄။ အရေးကြီးအခြေအနေကိစ္စရပ်များကိုဆက်သွယ်ပြောကြားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီး နောက်ဆက်တွဲကျန်းမာရေးပြဿနာများ (AEFI)တွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏အခန်းကဏ္ဍ

ပြည်သူလူထုနှင့်ဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်း-

- **သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့မှ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း** ပြောပြပါ။
- **AEFI ဖြစ်ပွားခံစားရသူ၏ မိသားစုဝင်များနှင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာမှလူများကို စာနာကြောင်း** ပြသပါ။
- **မသေချာသောသတင်းအချက်အလက်များကို လုံးဝ မပေးပါ**နှင့်။
- သင်အနေဖြင့် **သတ်မှတ်ထားသည့်နေ့ရက်/အချိန်**တွင် **နောက်ဆက်တွဲသတင်းအချက်အလက်များကိုမျှဝေပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း** ၎င်းတို့ကိုပြောပြပါ။
- အကယ်၍ ယင်းအချိန်တွင် နောက်ထပ်သတင်းအချက်အလက်များ မရရှိနိုင်ခဲ့လျှင် လက်ရှိအနေအထားကိုရှင်းလင်းပြောပြပြီး ၎င်းတို့ကို **နောက်ထပ်အချိန်အသစ်တွင် ချိန်းဆိုပြောပြနိုင်ရန်စီစဥ်**ပေးပါ။

(AEFI နှင့်ပတ်သက်၍ နောက်ထပ်သတင်းအချက်အလက်များအတွက် သင်ရိုး၅ - ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေး AEFI ဖြစ်ပွားမှုစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း အခန်းကို ရည်ညွှန်းကိုးကားပါ။)

၆-၅။ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး ဆက်သွယ်ပြောကြားရမည့် အဓိကအချက်များ

- ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံခြင်းတွင် **ကာကွယ်ဆေးကို လက်ခံရရှိမည့်သူများ၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးမည့်သူများ၊ ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးမည့်သူများ၊ လူထုမှ ယုံကြည်အားထားရသော စည်းရုံးအားပေးနိုင်သောသူများနှင့် AEFI ဖြစ်ပွားပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ပြည်သူလူထုကိုယ်စားပြုသောသူများ** စသည့်အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍများမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေကြသူများဖြစ်ကြပါသည်။
- ပြည်သူလူထု၏ အခက်အခဲများနှင့်စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ပိုမိုနားလည်တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းနိုင်စေရန် **ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကိုယ်တိုင် ပြည်သူလူထုများ၏နေရာတွင် ဝင်ရောက်မျှဝေခံစားကာ ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ဖြင့် ဖြေရှင်း**ပေးရမည်။
- ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးအပေါ် **ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်စိတ်ချရမှုနှင့်လိုလားစွာရယူလိုမှုကိုမြှင့်တင်နိုင်စေရန် ပြည်သူလူထုများကို ဂရုစိုက်မှုနှင့် လေးစားသမှုဖြင့် ဆက်ဆံပြောဆို**ပါ။

၆-၅။ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်၍ လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး ဆက်သွယ်ပြောကြားရမည့် အဓိကအချက်များ

- လုပ်ငန်းဆက်သွယ်ပြောဆိုခြင်းနည်းဗျူဟာများနှင့် **အဓိကသတင်းစကားများကို** ရပ်ကွက်/ကျေးရွာလူအများ၏ ကိုဗစ်-၁၉ရောဂါအန္တရာယ်ပိုမိုများသောလူအုပ်စုများနှင့် ကာကွယ်ဆေးရယူလိုသည့်လိုလားမှုအဆင့်အလိုက် **သင့်လျော်အောင် စီမံပြင်ဆင်ပါ။**
- AEFI ဖြစ်ပွားမှုနှင့်ပတ်သက်၍**သတင်းမီဒီယာများကို** သင်၏နယ်မြေဒေသရှိ **AEFI focal point ဆီသို့ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ရန် လမ်းညွှန်ပေးပါ။** AEFI ဖြစ်ပွားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထုကို စောစီးစွာနှင့် ရိုးသားစွာဆက်သွယ်ပြောဆိုပါ။ နောက်ဆုံးအခြေအနေ သတင်းအချက်အလက်များကို မည်သည့်အချိန်တွင် မျှဝေပေးနိုင်မည်ကို ရှင်းပြပြောဆိုပါ။

Resources: Global guidance on vaccine demand and communication

- Health Worker Communication for COVID-19 Vaccination Job Aids COMING SOON
- COVID-19 vaccine country readiness and delivery webpage
  https://www.who.int/initiatives/act-accelerator/covax/covid-19-vaccine-country-readiness-and-delivery
- Guidance on developing a national deployment and vaccination plan for COVID-19 vaccines
  https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Vaccine_deployment-2020.1 NEW
- Interpersonal communication for immunization: transforming immunization dialogue
  https://ipc.unicef.org/node/36
- Demand for health services field guide: a human-centred approach
  https://www.unicef.org/innovation/reports/demand-health-services
- The guide to tailoring immunization programmes
  https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/poliomyelitis/publications/2013/2013-guide-to-tailoring-immunization-programmes
- For COVID-19 vaccine AEFI reporting and COVID-19 AEFI investigation form, refer to the COVID-19 Vaccine Safety Guidance Manual COMING SOON